

ROZHODNUTÍ

Nejvyšší správní soud jako soud kárný rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Zdeňka Kühna a členů JUDr. Miroslavy Jirmanové, JUDr. Hany Šajnerové, Mgr. Vojtěcha Jaroše, JUDr. Ireny Schejbalové a JUDr. Petry Janouškové, o návrhu **ministra spravedlnosti** ze dne 2. 4. 2015 na zahájení kárného řízení proti **Mgr. P. P.**, soudnímu exekutorovi, Exekutorský úřad Liberec, se sídlem Voroněžská 144/20, Liberec, zastoupeného Mgr. Janem Válkem, advokátem se sídlem Havlíčkova 1680/13, Praha 1, při ústním jednání konaném dne 16. 6. 2015,

t a k t o :

Mgr. P. P.,
soudní exekutor,
Exekutorský úřad Liberec, se sídlem Voroněžská 144/20, Liberec

se z p r o š ť u j e ,

podle § 19 odst. 2 zákona č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů, ve znění pozdějších předpisů, návrhu ministra spravedlnosti ze dne 2. 4. 2015, jímž mu bylo kladeno za vinu, že:

a) jako soudní exekutor pověřený provedením exekuce zřídil exekutorské zástavní právo na nemovitých věcech povinných, přičemž jím zajistil nejen vymáhanou pohledávku a náklady oprávněného, nýbrž i své náklady exekuce, a to ve věcech sp. zn. 131 EX 437/13, 131 EX 442/13, 131 EX 458/13, 131 EX 461/13, 131 EX 462/13, 131 EX 470/13, 131 EX 471/13, 131 EX 495/13, 131 EX 540/13, 131 EX 553/13, 131 EX 557/13, 131 EX 560/13, 131 EX 576/13, 131 EX 598/13, 131 EX 602/13, 131 EX 619/13, 131 EX 631/13, 131 EX 657/13, 131 EX 663/13, 131 EX 669/13, 131 EX 679/13, 131 EX 701/13, 131 EX 702/13, 131 EX 704/13, 131 EX 708/13, 131 EX 730/13, 131 EX 736/13, 131 EX 740/13, 131 EX 747/13, 131 EX 757/13, 131 EX 761/13, 131 EX 764/13, 131 EX 773/13, 131 EX 788/13, 131 EX 795/13, 131 EX 796/13, 131 EX 799/13, 131 EX 800/13, 131 EX 807/13, 131 EX 809/13, 131 EX 810/13, 131 EX 950/13, 131 EX 2470/13, 131 EX 2911/13, 131 EX 2888/13, 131 EX 6649/13, 131 EX 129/14, 131 EX 194/14,

b) jako soudní exekutor pověřený provedením exekuce vydal příkazy k úhradě nákladů exekuce, ve výrokové části těchto příkazů nerozhodl o požadovaných nákladech právního zastoupení oprávněného, přesto však tyto náklady v exekučních řízeních vymohl a

následně vyplatil oprávněnému, a to dokonce před právní mocí příkazu k úhradě nákladů exekuce, a to ve věcech sp. zn. 131 EX 129/14, 131 EX 186/14 a 131 EX 194/14,

neboť uvedené skutky nejsou kárným deliktem.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Dne 9. 4. 2015 došla Nejvyššímu správnímu soudu kárná žaloba podaná ministrem spravedlnosti proti soudnímu exekutorovi Mgr. P. P. (dále též „kárně obviněný“). Kárný žalobce kárně obviněnému konkrétně vytýká, že v celkem čtyřiceti osmi věcech [viz spisy specifikované ve výroku pod písm. a)] zřídil exekutorské zástavní právo na nemovitých věcech povinných, přičemž jím zajistil nejen vymáhanou pohledávku a náklady oprávněného, nýbrž i své předběžně vyčíslené náklady exekuce. Tím měl kárně obviněný postupovat v rozporu s § 69a odst. 1 exekučního řádu, který ve znění od 1. 1. 2013 umožňuje zříditi exekutorské zástavní právo jen k zajištění vymáhané pohledávky a nákladů oprávněného. Kárně obviněný v této praxi setrval po celý rok 2013 a tuto praxi opustil až v únoru 2014. Praxi kárně obviněného považuje kárný žalobce nejen za nesprávnou, ale také za účelovou, excesivní; jde o porušení zřejmého a nesporného ustanovení zákona. Právní výklady, kterými se kárně obviněný nyní hájí, domyslel až později, rozhodně se však jimi nebránil v den kontroly.

[2] Kárný žalobce vysvětluje škodlivost jednání kárně obviněného. Přihlašuje-li totiž soudní exekutor pohledávku svých nákladů exekuce zajištěnou na základě exekučního příkazu ke zřízení exekutorského zástavního práva vydaného po 1. 1. 2013 do dražby nemovité věci v exekučním řízení jako pohledávku zajištěnou zástavním právem, vědomě poškozují ostatní přihlášené věřitele. Pohledávka zajištěná zástavním právem má lepší pořadí v rámci rozvrhu rozdělované podstaty a spadá do 3. skupiny pohledávek podle § 337c odst. 1 písm. c) o. s. ř. Vycházel-li by soudní exekutor z výslovného znění zákona, nemohl by své pohledávky zajistit a jeho pohledávku by bylo možno v rámci rozvrhu rozdělované podstaty rozdělit až v 6. skupině pohledávek podle § 337c odst. 1 písm. f) o. s. ř. Zvýhodněn bude kárně obviněný i v řízení insolvenčním. Kárný žalobce uvádí příklady, kdy kárně obviněný takto zajištěné pohledávky vskutku přihlásil do exekučních a insolvenčních řízení.

[3] Jako druhý skutek kárný žalobce vytýká kárně obviněnému, že vydal příkazy k úhradě nákladů exekuce, ve výrokové části těchto příkazů nerozhodl o požadovaných nákladech právního zastoupení oprávněného, přesto však tyto náklady v exekučních řízeních vymohl a následně vyplatil oprávněnému, a to dokonce před právní mocí příkazu k úhradě nákladů exekuce. Stalo se tak ve věcech sp. zn. 131 EX 129/14, 131 EX 186/14 a 131 EX 194/14.

[4] Kárně obviněný se k návrhu písemně vyjádřil. Uvedl, že s návrhem nesouhlasí. Ve vztahu k prvému skutku obšírně vysvětlil, že v danou dobu zastával opačný výklad § 69a odst. 1 exekučního řádu, ve znění od 1. 1. 2013. Ve vztahu k druhému skutku odmítl, že by jakkoliv pochybil.

II. Splnění předpokladů pro věcné projednání

[5] Kárný senát nejprve zkoumal, zda kárná žaloba splňuje předpoklady pro její věcné projednání. Dospěl k závěru, že kárná žaloba byla podána osobou k tomu oprávněnou, obsahuje stanovené náležitosti a byla podána ve lhůtě stanovené v § 117 odst. 3 exekučního řádu. Kárná žaloba tedy splňuje předpoklady pro její věcné projednání.

III. Ústní jednání a posouzení věci kárným soudem

[6] Při ústním jednání kárný žalobce setrval na svém návrhu. Rovněž kárně obviněný rekapituloval své závěry, které obšírně podal již ve svém písemném vyjádření.

[7] Kárný senát posoudil jednotlivé skutky, které jsou kárně obviněnému kladeny za vinu, vycházel přitom z listinných důkazů, které byly v řízení předloženy, zejména z obsahu předložených spisů, specifikovaných ve výroku tohoto rozhodnutí, a z výpovědi dvou svědků, pracovníků Ministerstva spravedlnosti, kteří byli účastni kontroly u kárně obviněného. Hodnocení jednotlivých provedených důkazů je uvedeno dále.

a) Zřízení exekutorského zástavního práva na nemovitých věcech povinných, kterým byly zajištěny i náklady exekuce

[8] Podle § 69a odst. 1 exekučního řádu, ve znění zákona č. 396/2012 Sb., je-li to účelné, může exekutor na nemovitostech (počínaje 1. 1. 2014 „na nemovitých věcech“) povinného zřídit k zajištění vymáhané pohledávky a nákladů oprávněného exekutorské zástavní právo. Ustanovení § 47 odst. 5 se nepoužije. Kárný senát podotýká, že § 69a bude počínaje 1. 7. 2015 zrušen zákonem č. 139/2015 Sb.

[9] Kárný žalobce tvrdí, že si kárně obviněný protizákonně zřizoval exekutorské zástavní právo nejen k zajištění vymáhané pohledávky a nákladů oprávněného, ale též k zajištění vlastních nákladů exekuce. Naproti tomu kárně obviněný vysvětluje, že takovýto postup nebyl v rozporu se zákonem. Mezi oběma stranami přitom není sporu o strážce skutkové, tedy že kárně obviněný tímto způsobem náklady exekuce vskutku zajišťoval. Kárně obviněný se k tomu ostatně výslovně přihlásil, kárný senát tuto skutečnost ze spisu ověřil.

[10] Kárný senát opakuje svou konstantní judikaturu, podle níž kárné řízení proti exekutorům se nemůže stát prostředkem sjednocování exekuční judikatury a nemůže nahrazovat věcný soudní přezkum rozhodnutí exekutorů, k němuž jsou příslušné soudy v jiném řízení, a to na základě systému opravných prostředků, které upravuje jak exekuční řád, tak i občanský soudní řád. Kárný senát rovněž nemíní soudní exekutory postihovat za jejich právní názory. Kárný senát je přesvědčen, že soudní exekutor by měl být kárně odpovědný za své excesivní přehmaty, pod něž lze jistě podřadit porušení zřejmého a nesporného ustanovení zákona, případně jeho interpretaci naprosto extrémním a

nepřijatelným způsobem (srov. takto již rozhodnutí ze dne 14. 2. 2011, čj. 14 Kse 6/2010 – 181).

[11] Kárný žalobce považuje výklad § 69a exekučního řádu právě za příklad zřejmého a nesporného ustanovení zákona. Zjevně pléduje ve prospěch výkladu doslovného, lpí na tom, že náklady exekuce nejsou v § 69a odst. 1 výslovně uvedeny. Naproti tomu kárně obviněný snesl detailní argumentaci ve prospěch systematického a teleologického výkladu, který svědčí v neprospěch doslovného výkladu § 69a. Upozorňuje na § 58 odst. 1 exekučního řádu, podle něhož zajistit majetek k provedení exekuce lze nejvýše v rozsahu bezpečně postačujícím k uhrazení vymáhané pohledávky, jejího příslušenství včetně příslušenství, které se pravděpodobně stane splatným po dobu trvání exekuce, pravděpodobných nákladů oprávněného *a pravděpodobných nákladů exekuce*. Z § 46 odst. 2 exekučního řádu plyne, že náklady exekuce se uspokojují společně poměrně spolu s vymáhanou pohledávkou. Ani z důvodové zprávy k novele § 69a (zákon č. 396/2012 Sb.) neplyne, že by zákonodárce směřoval k omezení uplatnění exekutorského zástavního práva. Smysl novely byl zcela jiný. Kárně obviněný poukázal i na řadu dalších ustanovení exekučního řádu, kde nejsou důsledně uváděny všechny složky exekučně vymáhaného plnění.

[12] Jen pro pořádek kárný senát uvádí, že výklad kárně obviněného sdílí i dobový komentář k exekutorskému řádu. Podle něj bylo smyslem novely exekučního řádu provedené zákonem č. 396/2012 Sb. přesně stanovit okamžik zřízení a zániku exekutorského zástavního práva, naopak o omezení druhu zajišťovaných pohledávek komentář vůbec nehovoří. Dále komentář výslovně uvádí, že exekutorským zástavním právem lze zajistit též pohledávky na nákladech exekuce (srov. Kasíková, M. – Šimka, K. in: Exekuční řád. Komentář. 3. Vydání. Praha: C.H.Beck, 2013, s. 445).

[13] Kárný senát má s přihlédnutím ke shora uvedenému za to, že v rozhodné době skutečně neexistoval jednoznačný výklad § 69a exekučního řádu, jehož porušení by mohlo založit kárný delikt. Kárný senát proto ani nebude rozsuzovat spor mezi oběma stranami, či výklad byl v dané věci správný. Jak již uvedeno shora, kárné soudnictví není povoláno ke sjednocování exekutorské praxe.

[14] Kárný žalobce se snažil prokázat, že argumentace, kterou nyní kárně obviněný kárnému senátu podal, je až *ex post facto* vytvořená. To dovozuje mj. z toho, že nyní prezentovaný právní názor nezastával kárně obviněný „již od počátku“, zejména jím neargumentoval v průběhu kontroly dne 3. 2. 2015. Poprvé tento názor v obecnosti uvedl až ve vyjádření 5. 3. 2015 a dále jej rozvinul ve svém vyjádření ze dne 10. 3. 2015. K tomuto provedl kárný senát i výslech dvou svědků, zaměstnanců Ministerstva spravedlnosti, kteří se účastnili na kontrole dne 3. 2. 2015. Z výpovědi svědka Mgr. R. Č. plyne, že poté, co pracovníci kontroly zjistili, že zajišťoval své náklady exekuce exekutorským zástavním právem, kárně obviněný „*reagoval tím způsobem, že tak nějak kajícně je si toho vědom, toho daného pochybení, nicméně argumentoval tím, že se v zásadě nic moc nestalo [...] V zásadě nikdo nemohl být nějak poškozen.*“ Podle svědka Č. kárně obviněný uznal své pochybení, žádným sofistickým právním názorem se v okamžiku kontroly neprezentoval. Z výpovědi JUDr. I. K. plyne, že kárně obviněný uvedl, že si je vědom svého pochybení, které vzniklo tím, že neaktualizoval jím používané vzory před rokem 2013. Dále kárný

pokračování

senát zjistil z obsahu protokolu z kontroly kárně obviněného datovaného 25. 2. 2015, že žádné obdobné vyjádření kárně obviněného nebylo v protokolu uvedeno.

[15] Kárně obviněný především zpochybnil přípustnost důkazu výsledkem svědků, či přinejmenším jejich hodnověrnost, neboť oba svědci pracují jako zaměstnanci Ministerstva spravedlnosti, ministr spravedlnosti je kárným žalobcem v nynější věci, svědek Č. dokonce sám sepsal kárnou žalobu. Kárný senát k tomu podotýká, že výslech takovýchto svědků není s ohledem na specifika kárného řízení proti soudním exekutorům výjimečný, u některých deliktů, typicky nedostatek součinnosti ze strany exekutora, ostatně půjde o jeden z mála přímých důkazů proti exekutorovi (srov. v době nedávné věc vedenou pod sp.zn. 14 Kse 6/2014). Nicméně kárný senát si musí být vždy vědom specifik postavení takovýchto svědků, kteří současně pracují i pro kárného žalobce, a tomu dle okolností přizpůsobit v některých případech i hodnocení jejich výpovědí.

[16] Ve věci nynější je přinejmenším s podivem, že tak závažnou skutečnost, jakou je uznání pochybení na straně exekutora, nezachytili pracovníci kárného žalobce do protokolu o kontrole. Již touto skutečností je snížena věrohodnost jejich výpovědí před kárným senátem, notabene v situaci, že svědek Č. tu *de facto* potvrzoval právní konstrukci, kterou sám pro kárného žalobce v kárné žalobě vytvořil.

[17] Nicméně pro věc je mnohem podstatnější, že kárný senát se nemůže ztotožnit se samotným základem této konstrukce kárného žalobce. Jen pro to, že kárně obviněný během kontroly bezprostředně neseznámil pracovníky Ministerstva spravedlnosti v komplexní formě se svou právní argumentací, neznamená, že takovouto argumentaci nemohl použít později. Neznamená to ani to, že takovou právní argumentaci vytvořil kárně obviněný účelově až *ex post*, po sdělení konkrétních výtek. Kárný senát má za nesporné, že soudní exekutor, na kterého se obrátí kontrolující osoba s konkrétní výtkou, nemusí bezprostředně reagovat kaskádou sofistikované právní argumentace. Je pochopitelné, pokud si není odpovědí jistý nebo se snad dokonce i v první reakci spletl. Soudní exekutor, ostatně jako jakýkoliv člen jiných právnických profesí, řeší tolik spleťtých problémů aplikační praxe, že po něm nelze rozumně požadovat, aby na každou jednotlivou výtku okamžitě a bezprostředně reagoval. Soudní exekutor je člověk, nikoliv automat.

[18] Ze všech těchto důvodů kárný senát rozhodl, že skutky vymezené v písm. a) nejsou kárným deliktem.

b) Pochybení ve výrokové části příkazů k úhradě nákladů exekuce a vyplacení plnění před právní mocí příkazu k úhradě nákladů exekuce

[19] Kárný žalobce dále vyčítá kárně obviněnému, že jako soudní exekutor pověřený provedením exekuce vydal příkazy k úhradě nákladů exekuce, ve výrokové části těchto příkazů nerozhodl o požadovaných nákladech právního zastoupení oprávněného, přesto však tyto náklady v exekučních řízeních vymohl a následně vyplatil oprávněnému, a to dokonce před právní mocí příkazu k úhradě nákladů exekuce, a to ve věcech sp. zn. 131 EX 129/14, 131 EX 186/14 a 131 EX 194/14.

[20] Kárně obviněný připustil, že se v těchto třech věcech dopustil pochybení, neboť ve výroku náklady právního zastoupení oprávněného chyběly. Jednalo se podle něj o

písařskou chybu. Je nepochybné, že exekuce byly vedeny pro vymození nákladů oprávněného, náklady právního zastoupení oprávněného byly vyčísleny v odůvodnění.

[21] Kárný senát s názorem kárně obviněného souhlasí. Písařská chyba toho typu, která je kárným žalobcem vytýkána, nadto v pouhých třech věcech, nemůže založit skutkovou podstatu kárného deliktu podle § 116 odst. 2 exekučního řádu, nemluvě již o závažném kárném deliktu podle § 116 odst. 3 exekučního řádu, což bez jakékoliv argumentace tvrdí kárný žalobce. Představa kárného žalobce, že každé pochybení soudního exekutora, jakkoliv banální, zakládá kárný delikt nebo dokonce závažný kárný delikt, je v naprostém rozporu s rolí kárného práva, které ve vztahu k povinnostem exekutora plní roli *ultima ratio*.

[22] Konečně kárný senát zvážil, zda vyplacení plnění před právní mocí příkazu k úhradě nákladů exekuce představuje kárný delikt.

[23] Kárně obviněný tvrdí, že v tomto případě nedošlo vůbec k porušení zákona. S tím souhlasit nelze. Jak již judikatura kárných senátů dovodila výkladem exekučního řádu, soudní exekutor musí vydat příkaz k úhradě nákladů, nicméně z právní úpravy rovněž vyplývá, že smysl právní úpravy je ten, že soudní exekutor s tím, co vymůže na nákladech (neboť i pro ty vede celou exekuci a nelze je vymoci jinak než právě vedenou exekucí) nemůže disponovat do právní moci příkazu. Tzn. nemůže vyplatit náklady oprávněnému ani je převést mezi své prostředky na vlastním účtu (jakožto nepravomocně vymožené náklady). To může provést teprve poté, kdy je příkaz pravomocný; a je tedy najisto postavena jejich výše, resp. výše povinnosti povinného; nevylučuje to ani možnost povinnému podat námitky, neboť tyto mají fakticky odkladný účinek a do jejich vyřízení plnění, které soudní exekutor vymůže na základě nepravomocného příkazu, je u něj pouze „deponováno“ a nelze s ním nakládat (viz rozhodnutí ze dne 19. 11. 2012, čj. 15 Kse 1/2012 – 137, resp. ze dne 17. 9. 2013, čj. 15 Kse 1/2013 – 56).

[24] Ani zde se nicméně kárný senát nepřiklání k tomu, že by toto porušení zákona v pouhých třech spisech bylo takové intenzity, že by již naplnilo skutkovou podstatu kárného deliktu exekutora. Kárným deliktem zajisté není jakékoliv porušení zákona, kárný senát musí vždy posoudit význam tohoto porušení s ohledem na celkovou koncepci kárné odpovědnosti exekutorů. V tomto platí přiměřeně to, co je již uvedeno shora v bodu [21].

[25] S ohledem na uvedené kárný senát kárně obviněného exekutora zprostil podle § 19 odst. 2 zákona č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů, kárné žaloby, neboť v žalobě uvedené skutky nejsou kárným deliktem.

[26] Podle § 19 odst. 3 téhož zákona má v tomto případě kárně obviněný nárok vůči státu na náhradu nákladů účelně vynaložených v souvislosti s kárným řízením. Kárně obviněný se však tohoto nároku před vyhlášením rozhodnutí výslovně vzdal, proto o tomto nároku kárný senát nerozhodoval.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

pokračování

V Brně dne 16. června 2015

JUDr. Zdeněk Kühn
předseda kárného
senátu